

Oponentský posudek na habilitační práci

Habilitation: Lukáš, Cibik, PhDr. PhD.

Název práce:

DOPADY OCHORENIA COVID-19 NA VEREJNÚ SPRÁVU A VEREJNÉ FINANČIE V KRAJINÁCH EÚ V ROKU 2020

Téma práce je zajímavé a do jisté míry multidisciplinární. Od zkoumaných událostí je jen malý časový odstup, ale na druhé straně je asi nejlepší doba pro zachycení historické události. Škoda, že nebylo možno zahrnout i rok 2021. Zpracování vychází z mnoha druhotných zdrojů dat a jistě bylo pracné je shromáždit.

První kapitola dokazuje habilitantův rozhled ve zkoumané problematice. Výběr literárních pramenů je široký a vhodný. Zaměřuje se jak na světovou literaturu, tak i na jejich transkripci do českých a slovenských zdrojů. Trochu jsem se pozastavila nad tím, kolik prostoru je věnováno historickým zdrojům a jak malá část těm aktuálním, což zřejmě souvisí s didaktickým pojetím práce. Zároveň je text čtivý a může být nesporně využit jako učební pomůcka nejen pro vysokoškoláky – ekonomy. Ostatně i stylistika a forma textu odpovídají dobré vysokoškolské učebnici. Lámala jsem si hlavu, proč autor důsledně píše v první osobě množného čísla, věřím, že práci zpracovával sám. Asi to souvisí s učebnicovým charakterem minimálně první kapitoly. Osobně mám problém považovat covidová opatření v ekonomické oblasti za tržní selhání.

Cíl výzkumu je dobře formulován, je relevantní a skýtá šanci na další využití, ale i následné dopracování z pohledu časových řad. Vhodně, a tedy i standardně, byly vybrány zkoumané veličiny. Lámu si hlavu, proč byl zvolen tak dlouhý časový horizont výzkumu. Vždyť v roce 2009 ještě doznívala předešlá finanční krize. Na druhé straně je škoda, že sběr dat skončil v roce 2021, protože minimálně z hlediska ekonomického, je nutno i tento rok považovat za covidový. Chápu omezení při sběru dat, ale nicméně to snižuje kvalitu výstupů.

Ukazatele, které autor používá ve své analýze, jsou podrobně představeny, jen mi trochu chybí jejich kritické zhodnocení a upozornění na jejich slabá místa z pohledu metodiky sestavování statistických dat. Mezi hodnocené ukazatele bylo zařazeno saldo platební bilance.

Je otázkou zda nebylo vhodnější použít jen obchodní bilanci, jde-li o hodnocení vlivu faktoru, který působil jen krátkodobě.

Metody práce jsou dobře popsány a odpovídají jak zvolenému tématu, tak i úrovni habilitační práce. I když z hlediska uplatněných statistických metod autor zůstal u těch jednodušších. Přínosné je zařazení grafických metod, které jsou určeny zejména pro čtenářsky příjemnější orientaci v parciálních výsledcích. Zajímavé, i když poněkud sporné, je vyústění do bodované stupnice ve výzkumné otázce čtyři. To lze považovat za vlastní přínos habilitanta. Popis použitých metod k ověření výzkumných otázek je ale dosti zdlouhavý a jednotlivé komponenty se opakují. Ve fázi popisu statistických řad je dle mého soudu věnována trochu nadbytečná pozornost specifikám jednotlivých států a vývoji jednotlivých ukazatelů v celém zkoumaném období.

Nesouhlasím s tvrzením autora na str. 85: Na základě získaných bodových indexov (súčet čiastkových bodových ziskov) sme jednoznačne schopní analyzovať dopady ochorenia COVID-19 na jednotlivé členské štáty EÚ v makroekonomickej oblasti, ako aj v oblasti verejných financií. Vždyť existuje i celá řada externalit, které rovněž změnilly ekonomické pozice států.

Z celkového pohledu je stanovení výzkumných otázek a jejich postupné vyhodnocování dostatečně dokumentováno a vhodně prezentováno.

Mám jen několik drobných připomínek:

Myslím, že lze uvažovat o nedostatečném označení pramenů v tabulkách, nebývá uveden primární zdroj jen vlastní úprava.

Je otázka, zda zkoumané veličiny nejsou na sobě závislé, myslím, že alespoň do určité míry ano.

Ve výzkumné otázce VO2 by dle mého soudu mělo být vynechán přírůstek příjmů, protože ten koreluje se změnou veřejného dluhu. Pak by hodnocení výzkumné otázky dopadlo jinak. Ostatně magický trojúhelník veřejných financí nelze interpretovat tak jednoduše, jak plyne z obrázku 3 a následujícího textu.

Nejsem rodilý mluvčí, a tak si netroufám hodnotit stylistiku, práce by si ale zasloužila ještě pečlivější korektury, je v ní řada překlepů.

Celkově soudím, že práce splňuje kritéria kladená obvykle na habilitační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a v případě jejího úspěšného absolvování doporučuji habilitantovi udělit titulů docent.

V Praze dne 15. září 2023

prof. Ing. Alena Vančurová, Ph.D.
Fakulta financí a účetnictví
Vysoké školy ekonomické v Praze